

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 29. juni 2006
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2006-702-0033
Dok.: JTS40625

KOMMISSORIUM

for

udvalget om køberetlig regulering af produktansvar

1. Indledning

Ifølge § 6 i produktansvarsloven (lov nr. 371 af 7. juni 1989 om produktansvar, som senest ændret ved lov nr. 541 af 8. juni 2006), der gennemfører artikel 1 i produktansvarsdirektivet (Rådets direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/34/EF af 10. maj 1999), er en producent ansvarlig på objektivt grundlag for skader forårsaget af en defekt ved et produkt.

Ifølge den tidligere § 10 i produktansvarsloven, hæftede en mellemandler, herunder en sælger, uden begrænsning for producentens objektive ansvar efter direktivet. EF-Domstolen fastslog imidlertid i dom af 10. januar 2006 i sag C-402/03, Skov Æg, at produktansvarsdirektivet er til hinder for en sådan hæftelsesregel. Domstolen fastslog samtidig, at direktivet ikke er til hinder for en national lovgivning, hvorefter en mellemandler uden begrænsning hæfter for producentens produktansvar, hvis dette bygger på et andet ansvarsgrundlag, som f.eks. garantien for skjulte mangler eller culpa.

Med vedtagelsen af lov nr. 541 af 8. juni 2006, der trådte i kraft den 9. juni 2006, har Folketinget bl.a. ændret produktansvarslovens § 10, således at loven nu er bragt i overensstemmelse med produktansvarsdirektivet som fortolket af EF-Domstolen.

Med lovændringen er hæftelsesansvaret ændret således, at mellemandleren nu alene hæfter for producentens ansvar for produktskader, i det omfang skaden skyldes producentens fejl eller forsømmelse. Herudover er mellemandlerens produktansvar for egne fejl og forsømmelser blevet skærpet. Mellemandleren pålægges således i denne situation en omvendt bevisbyrde, hvilket

indebærer, at det er melleghandleren, der skal godtgøre, at en produktskade ikke skyldes dennes fejl eller forsømmelse.

Det er i det praktiske liv af væsentlig betydning for forbrugerne, at de har mulighed for at rette deres krav mod sælgeren af et defekt produkt, der har forvoldt skade. Sælgeren befinder sig ofte i lokalområdet og er det led i omsætningskæden, som forbrugeren har haft kontakt med. En del forbrugere vil sandsynligvis opgive et eventuelt erstatningskrav, hvis de skal henvende sig til en producent, som befinder sig uden for lokalområdet.

Det er i bemærkningerne til lovforslaget (L 201), der dannede grund for den vedtagne lovændring, tilkendegivet, at Justitsministeriet vil tage initiativ til drøftelser med berørte organisationer mv. om behovet for yderligere beskyttelse af forbrugere i relation til produktskader.

Med henblik på at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau har Justitsministeriet på denne baggrund besluttet at nedsætte et udvalg, der skal overveje mulighederne for samt fordele og ulemper ved at tildele købere af defekte produkter beføjelser efter købelovens regler.

2. Gældende ret

2.1. Produktansvar er reguleret dels i produktansvarsloven, dels ved principper udviklet i retspraksis. Produktansvarsloven gennemfører produktansvarsdirektivet.

Ved produktansvar forstås det ansvar, der påhviler en producent eller en melleghandler for skade på person og ting forårsaget af en defekt ved et produkt, som er produceret eller leveret af denne. Et produkt lider af en defekt, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes, jf. produktansvarslovens § 5, stk. 1.

Produktansvar omfatter ikke skader på selve den defekte genstand. Sådanne skader behandles efter købelovens regler som en del af det køberetlige mangelsansvar.

Produktansvarsloven indeholder ikke reklamationsfrister, som skal overholdes for at kunne gøre et krav gældende over for en producent eller melleghandler. Et krav kan imidlertid bortfalde som følge af forældelse, eller det kan bortfalde efter almindelige retsprincipper om passivitet.

Produktansvar kan gøres gældende af enhver, der har lidt skade. Det er således ikke alene den person, der ejer, lejer m.v. det skadevoldende produkt, der kan kræve erstatning. Produktansvar kan også gøres gældende af en tredjemand, der ved et tilfælde kommer i kontakt med det skadevoldende produkt.

2.2. Et defekt produkt vil i almindelighed også være mangelfuldt. En køber af et defekt produkt kan derfor typisk gøre reglerne om mangler i købeloven gældende over for en sælger. Bl.a. vil en køber, hvis manglen er væsentlig, kunne hæve købet, jf. købelovens § 78, stk. 1, nr. 4.

Medmindre sælgeren har udstedt en garanti, jf. købelovens § 80, stk. 1, nr. 4, kan en køber ikke efter købelovens regler kræve erstatning for produktskader, som det defekte produkt har forårsaget. Det fremgår således af forarbejderne til købeloven, at tab som følge af skader, som en salgs-genstand forårsager på andre genstande end genstanden selv, ikke kan kræves erstattet under henvisning til købelovens regler, jf. s. 70 og 79 i udkast til lov om køb med tilhørende bemærkninger (1904). Køberen er i denne situation henvist til at kræve erstatning efter produktansvarsloven eller de i retspraksis udviklede principper om produktansvar.

Købeloven indeholder en række reklamationsfrister, som skal overholdes for, at et krav kan gøres gældende, jf. særligt § 83, stk. 1, der fastlægger den almindelige to-årige reklamationsfrist i forbrugerkøb. Bestemmelsen indebærer, at en køber som udgangspunkt ikke kan gøre et køberetligt krav gældende senere end to år efter, at genstanden er overgivet til vedkommende.

Køberetlige krav kan almindeligvis kun gøres gældende af den person, der har købt genstanden. Købelovens ansvarsregler kan som udgangspunkt ikke påberåbes af en tredjemand, der har lidt tab som følge af, at et produkt er mangelfuldt.

Det bemærkes, at køber ved internationale handelskøb kan kræve erstatning for produktskader i form af tingsskader, jf. artikel 5 i konventionen om aftaler om internationale køb (CISG), som er gennemført ved den internationale købelov, lov nr. 733 af 7. december 1988.

2.3. EF-Domstolen fastslog i sag C-402/03, Skov Æg, at produktansvarsdirektivet er til hinder for, at mellemhandlere pålægges det objektive ansvar, som fastlægges ved direktivet, ud over i de tilfælde, hvor mellemhandlere udtrykkeligt pålægges et sådant ansvar i direktivet.

Produktansvarsdirektivet er inden for sit anvendelsesområde et totalharmoniseringsdirektiv. Uden for direktivets anvendelsesområde begrænser direktivet imidlertid ikke medlemsstaternes adgang til at regulere. Ifølge artikel 13 i produktansvarsdirektivet berører direktivet ikke de ret-tigheder, som skadelidte kan påberåbe sig under henvisning til retsreglerne om ansvar i og uden for kontraktforhold.

EF-Domstolen har i en række domme, herunder i den ovennævnte sag C-402/03, Skov Æg, fastslået, at ”artikel 13 skal fortolkes således, at den ordning, der er indført ved direktivet, ikke udelukker anvendelsen af andre ordninger vedrørende ansvar i og uden for kontraktforhold, der hvi-

ler på et andet grundlag, såsom garantien for skjulte mangler eller culpa”, jf. eksempelvis præmis 46 i sag C-402/03, Skov Æg.

Henvisningen til garantien for skjulte mangler er ikke ganske klar, men må antages at være en henvisning til det køberetlige mangelsansvar. Det indebærer, at produktansvarsdirektivet ikke er til hinder for, at de køberetlige regler i en medlemsstat i et vist omfang giver en skadelidt køber adgang til at kræve erstatning for person- eller tingsskader, som er forvoldt af en defekt vare.

3. Udvalgets opgaver

3.1. Udvalget anmodes om at overveje fordele og ulemper i såvel praktisk som retlig henseende ved inden for produktansvarsdirektivets rammer at tildele købere af defekte produkter beføjelser efter købelovens regler.

Udvalget skal vurdere, i hvilket omfang der kan skabes en ordning, som giver en højere grad af forbrugerbeskyttelse, samtidig med at der ikke pålægges sælgere uforholdsmæssige byrder.

3.2. I det omfang udvalget anbefaler, at der tildeles købere af defekte produkter beføjelser efter købelovens regler, skal udvalget udarbejde de fornødne forslag til lovregler.

I den forbindelse skal udvalget også overveje, hvorledes reglerne om forældelse, om reklamationsfrister og om eventuelle tredjemænds adgang til at rejse krav bør udformes i relation til produktskader.

For så vidt angår reglerne om forældelse skal udvalgets forslag søges samordnet med overvejelserne i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen og eventuelle lovgivningstiltag, der måtte blive taget med udgangspunkt i denne betænkning.

3.3. Det forudsættes, at udvalget i fornødent omfang inddrager oplysninger om retstilstanden i andre lande, herunder navnlig i de nordiske lande samt i England.

4. Arbejdets tilrettelæggelse

Udvalgets arbejde skal afsluttes senest den 1. oktober 2007.

5. Sammensætningen af udvalget

Professor Peter Møgelvang-Hansen, Handelshøjskolen i København (formand).

Professor, dr. jur. Vibe Ulfbeck, Københavns Universitet.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Dommerforeningen.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Advokatrådet.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Dansk, Handel og Service.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Dansk Industri.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Forbrugerrådet.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Forsikring & Pension.

1 medlem udpeget efter indstilling fra HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen.

1 medlem udpeget efter indstilling fra HTSI Erhvervsorganisationen.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

1 medlem udpeget efter indstilling fra Økonomi- og Erhvervsministeriet.

1 medlem udpeget af Justitsministeriet.

Sekretariatsfunktionen varetages af Justitsministeriet.